

WOORDENDE VONKEN

Over *Vuurdoorn me* van Annemarie Estor

JORIS GERITS

FOTO LEX VAN DER WAGT

In het Gedichtendagessay 2010, *Alle poëzie dateert van vandaag*, schreef Charles Ducal: 'Goede gedichten behoeven geen uitleg. Je leest ze en je wordt erdoor getroffen.' *Vuurdoorn me*, de debuutbundel van **Annemarie Estor**, bevat steengoede gedichten die de lezer neerbliksemen. In 'Het vuur van Sint-Elmus', waarmee de cyclus 'Elektrische velden' begint, schrijft Estor: 'ik ben bliksem van taal, onweer dat nadert'.

De gedichten van Annemarie Estor zandstralen de lezer, ze schieten 'woordende vonken' door zijn hoofd. Deze poëzie is als een onweer, een overstroming, ze is als de branding van de zee die met grote gretigheid de droogte van het strand van het leven van alledag overspoelt.

In *Vuurdoorn me* kom je woorden tegen die de alledaagsheid ontstijgen zonder de werkelijkheid te verlaten. Die woorden noteert Annemarie Estor op 'oudpapierpapier'; in haar chesterfield liggen 'kwartelkuikenkussens' en haar rug eindigt in een 'hemelbeddenachterwerk'.

In het slotgedicht van de cyclus 'Al wat we nodig hebben' wordt het schone aangewezen door een tandeloze, kromme vrouw. Haar inleiding in het verhevene gaat vergezeld met de alledaagse waarschuwing dat de kerk koud is en dat de bezoeker haar breisel moet aantrekken. Tot slot van de les in het schone krijgt de dichteres nog een standje: 'Maar laat je breisel niet zo slierten in het stof! / Zo krijg je gaten.'

Vuurdoorn me is een bundel

met gedichten die af zijn, ze dompelen de lezer onder in een taalbad, een taalgolfslagbad. In deze poëzie wordt getoverd met woorden, is de verbeelding aan de macht. In het titelgedicht worden door een tovertruc substantieven die planten, bloemen en bomen benoemen omgezet in werkwoorden in de imperatief die aaneengeregend worden tot een litanie, een incantatie. Welke minnaar komt niet onder de indruk als de geliefde niet zomaar vraagt: kus me of neuk me, maar 'krokusme' en 'Beukme ja beukme'.

Vuurdoorn me is een fantastisch swingende, hitsige liefdesverklaring die moet eindigen in vervoering, zoals in het gedicht met clausiaanse metaforen, 'Gevallen maan', dat eindigt als volgt:

Mijn vliersapstroom doet slapen
kloppen.

Dan waag ik me knalgroen open.

Ik draai me smal en hertig om
totdat ik je rij.

Ik smijt mijn krullen tussen hek
en takken,
trek je schop de greppel in met
worteldraad.

Dit is geen zuinig bemeten poëzie, het is knallend taalvuurwerk, een schitterende schakeling van woorden waarin plant en mens, mens en dier schering en inslag worden van een feestelijk natuurtafelpje met tafereel die een dionysische roes oproepen. Heel expliciet is die verwoord in het gedicht 'Droesemig genoeg'.

Waar wij zitten, in het park,
hangen flessengeesten slierten
lampjes op
Ze vlechten uit het bladerdak een
krans voor jou.

Ze schilderen aardsap op de meisjes,
lippen glanzen.
Het groene glas beschijnt decolletés.
We laten Dionysus onze bloes
bezoedelen.

Dan neem je jouw kiezels uit de
verzameling weg.

'Later zit je op je bed, je hemd valt van
je ribben.

Mijn vingers duwen weefsels die je
achterliet de grond in,
een aardeduivel legt me op zijn bast.

Jij vond de nacht al droesemig
genoeg,
maar het bloesemt aan je pen.

Subtiel worden hier woorden door klankgelijkheid ('bloes' en 'bloesemt'), door semantische verwantschap ('aardeduivel' en 'droesemig' – droes is een eufemistische benaming voor duivel) of door een metonymische relatie ('flessengeesten' en 'Dionysus') op elkaar betrokken. Dit is taal magie, maar ook meesterschap, beheersing van het dichterlijke metier.

In de slotstrofe drukt de dichteres haar overtuiging uit dat elke ervaring, positief of negatief, een voedingsbodem is voor het gedicht. Droesem wordt gemetamorfoseerd tot bloesem.

Ilja Leonard Pfeijffer heeft in zijn poëtica, *Het geheim van*



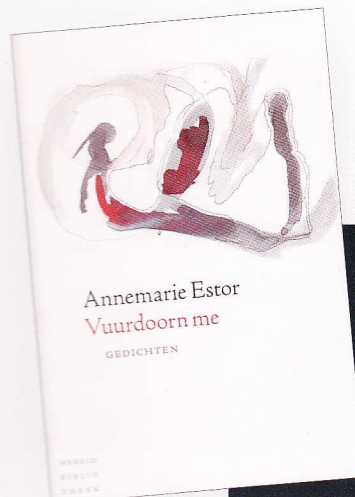
het vermoorde geneuzel (2003), een pleidooi gehouden voor poëzie die de lezer verplicht een andere manier van lezen te gebruiken, af te zien van een analytische rede-nertrant. De lezer moet zich laten meevoeren 'door de magische logica van taal, klank en ritme langs een pandemonium van beelden en emoties'. Dan wordt de lezer zich opnieuw bewust van de ontregelende en daardoor bevrijdende kracht van de taal. In *Vuurdoorn me* ontwikkelt Annemarie Estor haar zeer eigen manier van dichten: heel sensueel, vurig, erotiserend, beeld- en klankrijk, subversief, genietend, zingend, wevend, wervend, wervelend. Bovendien zijn in haar poëzie de grote thema's leven, liefde en dood op een eigen en prominente manier aanwezig.

Het titelgedicht 'Vuurdoorn me' contrasteert met zijn tot exaltatie voerende imperatieven met het gedicht 'De laatste liefde', dat begint met de regels 'Het is nacht geworden en ik wikkel mij in dekens / de kachels zijn net uit-gegaan.' Van hevige warmte naar ijsingwekkende kou. Zo kan het traject van de liefde verlopen.

Terwijl ze kleumt, affirmeert de dichteres: 'Kou bestaat hier niet bij mij. // En ik hou er niet mee op, ik koel niet af.'

De slotregel van het gedicht 'Waarom op mijn hand' beklijft:

Ik schrijf je woorden met balpen op
oudpapierpapier.
Letters van vroeger zitten er nog in,
herperste tekens.
Kom laat en vlij je neer
in deze chesterfield met
kwartelkuikenkussens.
Proef met mij de kersenwijn, groet
me met een zoen!



Maar waarom zo ver weg, helemaal
op mijn hand?

Hier is het, hier zijn ze, lik ze, mijn
kersen,
mijn buitenkussens, nat van
voorjaarsregen.

Je legt je handen over je kassen.
Kom, ik ben niet moe,
ik zal de dood van je schouders
wrijven.

Deze poëzie slaagt erin de dood
te schuieren.

Charles Ducal besluit zijn
Gedichtendagessay 2010 als volgt:
'Een prachtig gedicht brandt als
een kus, snijdt als een mes, slaat
in als de bliksem. Het zet de wereld
in een onbekend licht. Het maakt
de ogen wijder, de oren opener,
het hart groter. Het is tegengif
tegen zo veel: banaliteit, gezwets,
verdoving, overdreven ernst,
conditionering, moedeloosheid,
eenzaamheid, routine, stress,
winterkou. Het is soms spel, soms
raadsel, een slag die de spijker in
één keer binnendrijft, soms hel-
derheid, soms mysterie. En altijd
een lied.'

Vuurdoorn me bevat 36 zulke
gedichten.

Annemarie Estor

Vuurdoorn me

Wereldbibliotheek, Amsterdam, 2010

64 p. / € 15,90